

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Cirkulärnr: 11:46
Diariernr: 11/6074
Handläggare: Kerstin Wiss Holmdahl
Sektion/Enhet: Avdelningen för juridik
Datum: 2011-10-31
Mottagare: Kommunledning
Landstings/regionledning
Juridik
IT
Rubrik: Rapport till vägledning vid införandet av e-tjänster

CIRKULÄR 11:46

Avdelningen för juridik
Kerstin Wiss Holmdahl

Kommunledning
Landstings/region ledning
Juridik
IT

Rapport till vägledning vid införandet av e-tjänster

Vid införandet av e-tjänster är det viktigt att förutom verksamhetsbehoven även beakta de juridiska frågeställningar som uppkommer. Dessa hänför sig till både formkrav i lag eller annan författning på underskrift mm och regler kring utställare och mottagare av handlingar, känsliga personuppgifter, sekretess, allmänna handlingar och arkivering samt olika frågor kring rättssäkerhet generellt. Frågor kring legitimering och signering/underskrift av olika handlingar aktualiseras vid flertalet av de e-tjänster som finns eller kan komma att utformas.

När eventuella behov av elektronisk identifiering och signering ska utredas är det viktigt att utgå från en processororienterad analys av den verksamhet som ska bli utformad som en e-tjänst. Med detta menas att ärendeprocessen bryts ned i olika processteg för att identifiera vilka handlingar som hanteras samt vilka behov och rättsliga krav som är förenade med processen och handlingarna.

För varje typ av handling som identifieras vid en sådan processanalys bör det övervägas

- vilken nivå av *identifiering* som ska krävas för att få ge in handling elektroniskt via e-tjänsten
- vem som har juridisk rätt att agera för egen eller annans räkning (*behörighet*),
- hur handlingars äkthet kan och bör kontrolleras (*verifiering*) och
- när en handling ska anses kommit in.

Det bör också övervägas vilken åtkomst som får ges till information i e-tjänsten.

Först måste beaktas vilka formkrav enligt lag, förordning, föreskrift eller annan författning som finns, såsom krav på underskrift mm eller om det finns andra hinder mot elektronisk hantering. Även om det inte finns krav i lag eller annan författning kan det finnas andra skäl som talar för att underskrift är lämplig.

Det är viktigt att i samband med utformningen av e-tjänster skilja på om det är underskrift som behövs eller om det är en identifiering av en den som anmäler ett ärende eller ansöker om något som behövs.

I en ”Rapport till vägledning vid införandet av e-tjänster” som tagits fram inom ramen för SKL:s arbete kring eSamhället beskrivs grunderna för en processororienterad analys av de juridiska förutsättningarna för e-tjänster. Först ges en generell översikt över rättsliga frågor att beakta vid införandet av e-tjänster och därefter hanteras specifikt frågor kring elektronisk identifiering och signering och vissa begrepp reds ut. Det gäller frågor som något förenklat kan uttryckas enligt följande:

1. Finns det formföreskrifter så att en handling av juridiska skäl måste vara undertecknad? Kan i så fall elektronisk underskrift godtas?
2. När bör av andra skäl elektroniska underskrifter krävas? I vilka ärenden eller för vilka särskilda handlingar?
3. Om det inte är underskrifter utan identifiering som behövs, kan istället legitimering för uppgiftslämnande införas?
4. Vilka krav ställs på informationssäkerhet vid införandet av e-tjänster?
5. Kan traditionella slag av handlingar som original, kopior och avskrifter användas också i elektronisk miljö?
6. När måste kommunikationen vara krypterad?

I en bilaga ges vidare en sammanställning med några exempel på när underskrifter krävs eller kan anses vara lämpliga vid några e-tjänster som finns idag eller som kan komma att bli vanligt förekommande. Exempelen baseras på dels medborgares kontakter med kommun och landsting/regioner, dels vid nämndsammanträden i fullmäktige, nämnder mm. I första hand avses krav i lag eller annan författning, men det anges även att det kan vara lämpligt med underskrift av andra skäl, t. ex för att säkerställa bevisning. Det är mot bakgrund av dessa skäl det är lämpligt att göra en analys över hela processen för den aktuella e-tjänsten.

Rapporten jämte bilagan bifogas.

Vi kan i detta sammanhang även hänvisa till den skrift som tagits fram om hantering, bevaring och gallring av elektroniska dokument, ”E-förvaltning och informationshantering, se www.skl.se under eSamhället samt under Avdelningen för juridik.

Rapporten liksom bilagan ”Sammanställning/matris över krav på underskrift för vissa handlingar inom kommuner och landsting/regioner” har utarbetats i en arbetsgrupp inom SKL bestående av jurister i bl. a Kungsbacka kommun, Nacka kommun, Stockholms Stad, Västerås Stad och Stockholms läns landsting och

förbundsjurister från Avdelningen för juridik på SKL samt IT-strateger från Lidingö Stad, Kommunförbundet Stockholms län samt SKL. Advokat Per Furberg och biträdande juristen Erik Sandström, båda Setterwalls Advokatbyrå, har anlätats för att ta fram underlag till arbetet med rapporten.

Synpunkter när det gäller sammanställningen/matrisen har även inhämtats genom ett remissförfarande till ytterligare ett antal kommun- och landstingsjurister.

Detta är ett dynamiskt område och rapporten kan komma att utvecklas med nya versioner vartefter vi får mer erfarenheter på området. Vi ser gärna därför att synpunkter och erfarenheter lämnas till oss.

Utbildningstillfällen kommer att anordnas kring såväl frågorna som hanteras i rapporten som frågor kring hantering, bevarande och gallring av elektroniska handlingar. För information om detta, se www.skl.se/komratt

För frågor kring detta cirkulär hänvisas till Juridiska avdelningen, huvudsakligen Staffan Wikell och Kerstin Wiss Holmdahl.

Sveriges Kommuner och Landsting
Avdelningen för juridik

Germund Persson

Kerstin Wiss Holmdahl

Bilaga 1. ”Rapport till vägledning vid införandet av e-tjänster”.